

STV 2400 V23

Skoleeksamen

Ved sensur skal del I telle 40% og del II 60%.

Del I

Besvar tre (3) av følgende spørsmål:

1. Hva vil det si at man kan skille mellom evalueringer som data, ideer og argumenter?

Carol Weiss fremholdt at beslutningstagere kan bruke evalueringer som objektive indikatorer ('data') for å fatte best mulig beslutninger. Men ofte brukes evalueringer i stedet ved at beslutningstagere henter ut generaliserte ideer som kan inngå i politiske argumenter. Beslutningstagere kan også velge konkrete funn som støtter opp under deres egne oppfatninger, og underkommunisere andre funn.

2. Hva vil det si at aktørene i et politisk monopol har kontroll over et politisk bilde innenfor sitt saksfelt?

Et «politisk monopol» er en situasjon der aktørene i et politisk undersystem/segment kontrollerer politiske beslutninger innenfor sitt saksfelt. Baumgartner og Jones fremholdt at det å kontrollere et politisk bilde, altså bestemme hvordan et politisk problem eller saksfelt skal oppfattes, er et viktig element i å opprettholde denne kontrollen og forsvare gjeldende politikk mot forsøk på endring.

3. Hvor sentralt er lobbyisme innenfor henholdsvis pluralismen og ny-korporatismen?

Lobbyisme er et viktig virkemiddel for grupper som ønsker å påvirke politikken 'utenifra', slik gruppepolitikken fremhever – dette i kontrast med ny-korporatismen, som bygger på tette forbindelser og langsiktig samarbeid mellom interessegrupper og offentlig forvaltning.

4. Hva mente Schneider og Ingram med at ulike klasser av politiske virkemidler bygger på ulike antagelser om hvordan målgruppen vil reagere på virkemiddelet?

Schneider og Ingrams modell for virkemiddelbruk tilsier at et virkemiddel kan påvirke ønsket atferd hos målgruppen gjennom tvang, positive eller negative insentiver eller ved å gi dem kapasitet til å utføre en ønsket type atferd. Dermed må for eksempel en avgift gjøre målgruppen mindre interessert i å kjøpe den avgiftsbelagte varen eller tjenesten.

5. Hva er «moralpolitikk»?

«Moralpolitikk» er politiske spørsmål der i alle fall en aktørgruppe først og fremst argumenterer ut ifra hva som er moralsk, syndig eller lignende. Abortsaken og LHBTQ+-relaterte spørsmål er relevante eksempler.

Del II

Besvar én (1) av følgende essayoppgaver:

1. I rammeverket for analyser av påvirkningskoalisjoner (*advocacy coalition framework, ACF*) kan politiske beslutninger være avhengige av at man kommer frem til et kompromiss mellom to eller flere påvirkningskoalisjoner. Presenter hovedtrekk i ACF-rammeverket, og få frem hvordan kompromisser mellom påvirkningskoalisjoner kan oppnås. Illustrer med et virkelig eller tenkt eksempel fra norsk politikk.

Paul Sabatiers ACF er en ganske kompleks modell for politiske beslutningsprosesser. Når studentene bes om å presentere hovedtrekk ved rammeverket, betyr dette at de ikke trenger få med alle detaljer. De bør imidlertid få frem hva som utgjør en påvirkningskoalisjon, hvem som typisk deltar i slike koalisjoner, og at deltagerne i en koalisjon forutsettes å dele et 'trossystem' av grunnleggende verdier og problemoppfatninger. Flinke studenter vil kunne skille mellom fundamental tro, politisk kjernetro og underordnede/sekundære oppfatninger. Det bør uansett fremkomme at en 'politikkmeidler' – ofte en folkevalgt eller en byråkrat – kan ta rollen med å finne et kompromiss mellom to eller flere stridende koalisjoner, slik at en beslutning muliggjøres.

2. Hva vil det si at mål og virkemidler i offentlig politikk kan klassifiseres på ulike abstraksjonsnivåer? Drøft hvordan mål og virkemidler på hvert nivå kan endres, og illustrer med mål og virkemidler fra norsk offentlig politikk.

I læreboka viser vi til at mål kan være overordnede (utdannelse, miljøvern...), konkrete (norskkunnskaper, ren luft...) og spesifiserte (grenseverdier for luftforurensing), og at virkemidler kan ha ulik virkemiddel-logikk (regulering, marked...), mekanismer (forskrifter, avgifter...) og kalibrering (for eksempel kroneverdi på avgiften). Studentene bør kunne illustrere disse klassene presist med et relevant eksempel. Drøftingen kan ta utgangspunkt i at politisk endring kan være inkrementell og gradvis, eller skje som store «paradigmatisk» omveltninger, med «punktert likevekt». En annen relevant innfallsvinkel er forskjellen mellom rasjonelle og inkrementelle beslutninger.

3. Hva betyr det at den politiske dagsorden kan bestemmes av hvordan problemer konstrueres? Presenter en relevant teoretisk innfallsvinkel til å forstå konstruksjon av problemer, og drøft hvilken betydning slik konstruksjon kan ha i politiske beslutningsprosesser. Illustrer drøftingen med et virkelig eller tenkt tilfelle fra norsk politikk.

Læreboka viser til Kingdons flerstrømsmodell, der problemer regnes som sosialt konstruerte, og at innramming av problemene er et viktig grep for en politisk entreprenør som ønsker å koble et problem til de andre strømmene. Her er begrepet 'politiske bilder' relevant. Læreboka har en ganske fylldig drøfting av problemer som sosiale konstruksjoner, med spesiell vekt på begrepet «innramming» (frames) som handler om hvordan vi omtaler og beskriver politiske problemer. Et viktig poeng er at innramming av problemer kan være ubevisste resultater av norm- og meningsdannende sosial interaksjon, men innramming kan også brukes strategisk for å dreie en beslutningsprosess i ønsket retning. Studentene kan besvare oppgaven ved å vise til Kingdon og politiske bilder, og/eller teoriene om innramming/frames. Uansett bør de kunne vise til relevante politiske eksempler, slik som «monstermaster» eller «velferdsprofitører».